

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utsläppshandel

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utsläppshandel (RP 51/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Tarja Virkkunen, arbets- och näringsministeriet
- ledande expert Varpu Rantanen, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- expert Jukka Makkonen, Finsk Energiindustri rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Energimyndigheten.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om utsläppshandel ändras. Till lagen fogas bestämmelser om skyldigheten att till Europeiska kommissionen lämna sådana uppgifter som förutsätts i utsläppshandelsdirektivet. Lagen föreslås dessutom bli ändrad så att de kontrollörer som verifierar tilldelningen av utsläppsrätter gratis måste ha ackreditering. Vidare införs en bestämmelse om straff för försummelse av skyldigheten att lämna de uppgifter som avses i en ny bestämmelse i utsläppshandelsdirektivet. Dessutom föreslås några tekniska ändringar.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens bakgrund och centrala innehåll. Utsläppshandelsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG) förpliktar de verksamhetsutövare som deltar i utsläppshandeln att lämna de uppgifter som anges i direktivet till kommissionen senast den 30 september 2019. Därför måste vår nationella lag om utsläppshandel kompletteras med bestämmelser om att

Betänkande EkUB 8/2018 rd

uppgifterna ska lämnas till arbets- och näringsministeriet inom utsatt tid och om hur ministeriet ska vidarebefordra uppgifterna till kommissionen.

Utskottet anser att de föreslagna ändringarna är motiverade och tillstyrker propositionen med några små tekniska ändringar.

Ackreditering samt godkännande av kontrollörer för verifiering av uppgifter om gratis tilldelning. Regeringen föreslår att lagen om utsläppshandel kompletteras med en bestämmelse om att de kontrollörer som verifierar uppgifter om gratis tilldelning av utsläppsätter ska ha ackreditering enligt förordningen om ackreditering och verifiering från och med 2019. Utsläppshandelsdirektivet och den rättsakt om gratis tilldelning av utsläppsätter som är under beredning kräver att de uppgifter som lämnas är verifierade av en kontrollör som behärskar övriga verksamheter enligt artikel 10a i utsläppshandelsdirektivet och som är ackrediterad till denna del. Kontrollören ska således ha ackreditering enligt behörighetsområde 98 i bilaga 1 till förordningen om ackreditering och verifiering. En medlemsstat kan kräva ackreditering enligt behörighetsområde 98 också enligt kommissionens gällande beslut om gratis tilldelning av utsläppsätter (beslut 2011/278/EU). Utskottet konstaterar att den föreslagna ändringen bygger på en ändring som enligt kommissionen kommer att göras i reglerna för gratis tilldelning. Utskottet förordar att bestämmelserna läggs till i vår nationella lagstiftning. Ändringen kan väntas öka tillförlitligheten i utsläppshandelssystemet.

Straffbestämmelsen om försummelse att lämna uppgifter om gratis tilldelning. Lagen om utsläppshandel föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om straff för försummelse att inom den utsatta tiden lämna uppgifter som ska samlas in för påföljande handelsperioder. Om en verksamhetsutövare inte i tid lämnar de uppgifter som utsläppshandelsdirektivet kräver ska verksamhetsutövaren kunna dömas till böter för utsläppshandelsförseelse. Den föreslagna straffbestämmelsen kan ses som motiverad med tanke på övervakningen av att lagen följs. Den ligger i linje med de gällande straffbestämmelserna.

Slopande av femårsjusteringarna av utsläppstillstånden för växthusgaser. Enligt 12 § 3 mom. i den gällande lagen om utsläppshandel ska utsläppshandelsmyndigheten minst vart femte år justera villkoren för övervakning av utsläppen i utsläppstillståndet för växthusgaser. Kravet bygger på artikel 6.1 tredje stycket i utsläppshandelsdirektivet. I propositionen med förslag till ändring av lagen om utsläppshandel föreslår regeringen att femårsjusteringen slopas. Utskottet ställer sig bakom förslaget, för det minskar oändamålsenlig administrativ börda i både verksamhetsutövarnas och Energimyndighetens verksamhet. Verksamhetsutövarna är skyldiga att uppdatera utsläppstillståndet och villkoren för övervakningen genom att i förväg meddela ändringar till Energimyndigheten. Dessutom ska kontrollörerna enligt förordningen om ackreditering och verifiering i samband med verifieringen dels bedöma bland annat om verksamhetsutövaren har följt villkoren i utsläppstillståndet och den godkända övervakningsplanen, dels rapportera upptäckta avvikelser i sin verifieringsrapport. Förslaget att slopa femårsjusteringen ligger i linje med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410, som gäller ändring av utsläppshandelsdirektivet.

DETALJMOTIVERING

10 kap. Övervakning, anmälan och verifiering av utsläpp

61 §. Godkännande av kontrollör. Kontrollörerna för gratis tilldelning av utsläppsrätter ska fortfarande ha sektorsspecifik ackreditering för verifiering av uppgifter om gratis tilldelning av utsläppsrätter och i allmänhet behärska lagstiftningen om gratis tilldelning. Utskottet föreslår därför att ordet "också" läggs till i sista meningen i 61 § 3 mom. Då framgår det tydligare att ackrediteringen enligt förordningen om ackreditering och verifiering är ett tilläggsvillkor för att bli godkänd av Energimyndigheten från och med 2019.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 51/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottet ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om utsläppshandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utsläppshandel (311/2011) 12 § 3 mom.,
ändras 61 § 3 och 4 mom., 67 § 3 mom. samt 73 § 1 mom. 6 och 7 punkten, av dem 61 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 11/2014 samt 67 § 3 mom. och 73 § 1 mom. 7 punkten sådan den lyder i lag 466/2017, samt
fogas till lagen ett nytt 5 a kap. och till 73 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 466/2017, en ny 8 punkt som följer:

Betänkande EkUB 8/2018 rd

5 a kap.

Lämnande av uppgifter om anläggningar med tanke på handelsperioder som börjar efter 2020

35 a §

Lämnande av uppgifter om anläggningar

Verksamhetsutövarna ska senast den 30 april 2019 med den blankett som kommissionen utarbetat lämna arbets- och näringsministeriet verifierade uppgifter om produktionsverksamhet, överföring av värme och gas, elproduktion och utsläpp i varje delanläggning under de fem föregående kalenderåren, om denna lag tillämpas på anläggningen fram till den 29 juni 2019. Verksamhetsutövarna ska lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter för följande femårsperioder alltid senast den dag då fem år har förflutit från den föregående utsatta dagen för lämnandet av uppgifterna, om denna lag tillämpas på anläggningen när fem år har förflutit från den ovan avsedda utsatta dagen.

När det gäller sådana anläggningar som inlett sin verksamhet före den 30 juni det år då uppgifterna ska lämnas in, ska uppgifterna lämnas senast den 30 juni året i fråga.

Uppgifterna ska vara verifierade av en kontrollör som godkänts enligt 61 § 3 och 4 mom.

Arbets- och näringsministeriet skickar en förteckning över de anläggningar som den 29 juni omfattats av denna lags tillämpningsområde samt de uppgifter som verksamhetsutövaren lämnat till kommissionen senast den 30 september det år då uppgifterna lämnats in till arbets- och näringsministeriet. För de följande femårsperioderna skickas motsvarande uppgifter till kommissionen alltid senast när fem år har förflutit från den föregående utsatta tidpunkten för lämnandet av uppgifterna. Innan uppgifterna skickas kontrollerar arbets- och näringsministeriet att behövliga uppgifter har antecknats på den blankett som avses i 1 mom.

Verksamhetsutövarna är skyldiga att lämna uppgifterna enligt 1 mom. senast vid den tidpunkt som nämns i 1 eller 2 momentet och komplettera uppgifterna inom den tid som arbets- och näringsministeriet sätter ut för att de ska ha rätt att få utsläppsrätter tilldelade gratis i enlighet med utsläppshandelsdirektivet, sådant det lyder ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar, och beslut (EU) 2015/1814 och den rättsakt om gratis tilldelning av utsläppsrätter som utfärdats med stöd av det, under varje femårsperiod med början år 2021.

35 b §

Europeiska unionens tillämpliga lagstiftning och bemyndigande att utfärda förordning

På lämnandet av uppgifter om anläggningar tillämpas dessutom vad som med stöd av artikel 10 a.1 och artikel 11.1 första stycket i utsläppshandelsdirektivet föreskrivs om gratis tilldelning av utsläppsrätter och lämnandet av uppgifter. Bestämmelser om övervakning och om verifiering av uppgifterna finns i kommissionens övervakningsförordning och i kommissionens verifieringsförordning.

Betänkande EkUB 8/2018 rd

Närmare bestämmelser om lämnandet av uppgifter enligt 35 a §, om övervakningen och om verifieringen av uppgifterna får vid behov utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

61 §

Godkännande av kontrollör

Kontrollören kan även ansöka om godkännande för verifiering av i 29 § 2 mom., 33 § och 35 a § avsedda uppgifter som behövs för tilldelningen av de utsläppsätter som tilldelas gratis. En förutsättning för godkännande är utöver det som föreskrivs i 2 mom. i denna paragraf att kontrollören i sin verksamhet kan tillämpa kommissionens rättsakt om gratis tilldelning av utsläppsätter och vad som i denna lag eller med stöd av den föreskrivs om utsläppsätter som tilldelas gratis. En förutsättning för godkännande som kontrollör från och med 2019 är **också** en i bilaga 1 till kommissionens verifieringsförordning angiven ackreditering, som omfattar övriga verksamheter enligt artikel 10 a i utsläppshandelsdirektivet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande enligt 2 mom. 1—5 punkten och 3 mom. finns i kommissionens verifieringsförordning. Den som ansöker om godkännande som kontrollör ska genom en bedömning av ett utomstående ackrediteringsorgan som utsetts i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *ackrediteringsförordningen*, visa att den uppfyller de förutsättningar som anges i 2 och 3 mom.

67 §

Insyns- och granskningsrätt

Oberoende av sekretessbestämmelserna har utsläppshandelsmyndigheten rätt att av de kontoinnehavare och de kontoombud som avses i kommissionens registerförordning utan ogrundat dröjsmål få de uppgifter och utredningar som myndigheten begär och som behövs för skötseln av de uppgifter som anges i 7 kap. 1 § 4 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).

73 §

Utsläppshandelsförseelse

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet

6) försummar att lämna utredning enligt 15 eller 56 § eller insända verifieringsutlåtande enligt de paragraferna eller anmäler felaktiga uppgifter,

Betänkande EkUB 8/2018 rd

7) försummar att visa upp de handlingar och registreringar som avses i 67 § 4 mom., eller
8) försummar att lämna uppgifter enligt 35 a § inom den tid som anges i 1 eller 2 mom. i den paragrafen,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *utsläppshandelsförseelse* dömas till böter.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 17.5.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Martti Mölsä blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo liik
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.